

INFORMAȚII PRIVIND ISTORIA ORAȘELOR

Nr. 162

Sibiu, ianuarie-februarie 2014

DISTINCȚII PENTRU DOMNUL PAUL NIEDERMAIER, PREȘEDINTELE DE ONOARE AL COMISIEI DE ISTORIE A ORAȘELOR DIN ROMÂNIA

Președintele de onoare al Comisiei de Istorie a Orașelor din România, domnul profesor universitar dr. Paul Niedermaier, membru corespondent al Academiei Române a fost distins de către președintele Republicii Federale Germania, Joachim Gauck, cu Crucea de Merit cu panglici a Ordinului de Merit al Republicii Federale Germania. Distincția i-a fost înmănată într-un cadru festiv, la Palatul Episcopal al Bisericii Evanghelice C.A. din România, în ziua de 31 ianuarie 2014. Doamna consul al Republicii Federale Germania la Sibiu, Judith Urban, a dat citire *Laudatio*, în care sunt menționate împlinirile domnului Niedermaier, pentru care i se conferă înalta distincție. Între acestea este și întemeierea și îndrumarea CIOR, a buletinului „Informații privind istoria orașelor” și a revistei „Historia Urbana”. În răspunsul său, domnul Paul Niedermaier a mulțumit, a subliniat rolul sașilor și devenirea lor istorică, importanța păstrării moștenirii lor culturale.

În ziua de 13 februarie a.c., domnul Niedermaier a primit și titlul de *cetățean de onoare* al Sibiului, acordat de Consiliul Local al Municipiului Sibiu printr-o hotărâre din 23 noiembrie 2013. Înmânarea diplomei și a cheii orașului de către domnul Klaus Johannis, primarul Sibiului, a avut loc în sala de consiliu a Primăriei, în prezența unui public numeros. În *Laudatio* se subliniază meritele arhitectului Paul Niedermaier, în acțiunea de păstrare a imaginii Sibiului Vechi, de conservare a centrului istoric, de cunoaștere aprofundată a istoriei Sibiului și a celorlalte orașe din România. De asemenea, a fost reliefată angajarea sa în rezolvarea problemelor cu care s-a confruntat comunitatea sibiană. Domnul Paul Niedermaier a evidențiat în răspunsul său unicitatea Sibiului ca așezare urbană și disponibilitatea sa de a contribui și în continuare la conservarea și restaurarea valorilor urbanistice ale Sibiului.

Îl felicităm pe domnul președinte de onoare al CIOR pentru distincțiile primite și îi dorim sănătate și viață lungă pentru a-și putea îndeplini proiectele științifice.

Președintele Comisiei de Istorie a Orașelor din România,
Vasile Ciobanu

ACADEMIA ROMÂNĂ – Comisia de Istorie a Oraşelor din România
COMPLEXUL NAŢIONAL MUZEAL „ASTRA” SIBIU

Organizează sesiunea de comunicări ştiinţifice

Relaţia oraş-sat

Sibiu, 13-14 iunie 2014

Sugestii tematice

Genericul sesiunii anuale a Comisiei de Istorie a Oraşelor din România din 2014, propus la şedinţa Comitetului CIOR din februarie 2013 de domnul prof. univ. dr. Mircea D. Matei, presupune abordări din domenii multiple (economic, social, cultural, urbanistic etc.), inter- şi pluridisciplinare. Întrucât colaboratorii din acest an sunt colegi de la un muzeu etnografic, o secţiune a manifestării va fi destinată relaţiei sat-oraş din perspectiva etnografiei.

Sesiunea noastră îşi propune să abordeze istoric relaţia, pe epoci, cu chestiunile specifice într-o perioadă dată, cu studii de caz.

– Poate fi abordată relaţia oraşului antic şi medieval, dar şi a celui din epoca modernă şi contemporană cu zona înconjurătoare, dar şi cu zone rurale mai îndepărtate. Pot fi aduse în discuţie avantajele şi dezavantajele din această relaţie.

– Aspectele economice şi cele demografice au fost cele mai studiate până în prezent, dar mai sunt posibile noi abordări.

– Procesul de extindere a oraşelor prin absorbirea satelor din imediata apropiere a lor, în general, pe provincii sau zone istorice, ca studii de caz este o direcţie pentru investigaţia istorică.

– Impactul culturii urbane asupra celei rurale, într-o epocă sau într-un caz anumit, poate fi, de asemenea, supus analizei istorice.

– Imaginea „celuilalt“ în cazul relaţiei sat-oraş, poate fi un câmp de investigaţie rodnic şi, se pare, mai puţin cercetat.

– Pot fi abordate, desigur, orice alte aspecte ale relaţiei oraş-sat.

Relaţia oraş-sat

Sibiu, 13-14 iunie 2014

Formular de înscriere (data limită 15 aprilie 2014)

Către **Comisia de Istorie a Oraşelor din România**

Bulevardul Victoriei nr. 40, 550024 Sibiu

sau spanu@icsusib.ro, andaluciaspanu@yahoo.com

Subsemnata/subsemnatul .....

(titlul ştiinţific, numele şi prenumele)

de la ..... din .....

(instituţia)

(localitatea)

Intenţionez să prezint comunicarea: .....

..... pentru care anexez rezumatul solicitat.

Adresa mea este .....

(stradă, nr., bl., ap., cod, localitate, telefon, e-mail)

.....

Semnătura .....

Dintre volumele pe această temă apărute în ultimii ani, care pot oferi noi sugestii pentru subiecte de abordat, pot fi menționate:

– *Relația rural-urban: ipostaze ale modernizării*. Coordonatori: Iosif Marin Balog, Rudolf Gräf, Ioan Lumperdean, Presa Universitară Clujeană, 2010, 646 p.

– „Romanian Journal of Population Studies“. Cluj -Napoca, Supplement, vol. V, 2011, 286 p. Număr consacrat temei: *Population and Economy. Rural and Urban Instances*.

– *Economia regională: ipostaze rurale și urbane*. Coordonatori: Iosif Marin Balog, Rudolf Gräf, Ioan Lumperdean, Presa Universitară Clujeană, 2011, 781 p.

– Ileana Căzan, Daniela Bușă, *Orașul românesc și lumea rurală: realități locale și europene la sfârșitul secolului XVIII și începutul celui de-al XIX-lea*, Brăila, Editura Istros, 2004, 184 p.

Vă rugăm să ne trimiteți, până la 15 aprilie a.c., titlul și rezumatul comunicării (între 10 și 20 de rânduri) pe care intenționați să o susțineți la sesiunea anuală a Comisiei de Istorie a Orașelor din România.

Vasile Ciobanu

Gernot Nussbächer: *Aus Urkunden und Chroniken, Beiträge zur siebenbürgischen Heimatkunde, Band 13, Kronstadt, Erster Teil, Aldus-Verlag, Kronstadt, Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde Heidelberg, 2013, 256 p., il.*

Continuând seria de scrieri din ciclul *Aus Urkunden und Chroniken, Beiträge zur siebenbürgischen Heimatkunde*, Gernot Nussbächer, istoric și arhivist brașovean cunoscut, surprinde în volumul 13, *Kronstadt* [Brașov], aspecte de arhitectură urbană ale Brașovului medieval. Redăm sumarul acestei lucrări care ar putea trezi interesul cercetătorilor în domeniu, dar și al cititorilor preocupați de istoria orașelor din Transilvania: *Clastrum Sororum ... in Corona. Cea mai veche înregistrare scrisă despre orașul bastioanelor* (p. 15-20), *Corona 775 – Prima menționare documentară a Brașovului* (p. 21-29), *Țara Bârsei și Brașovul în documente de secol XIII și XIV* (p. 30-34), *De la Cron la Cronenstadt, Kronstadt în documente de secol XIV și XV* (p. 35-41), *1235-2010 Corona 775* (p. 42-51), *Un punct zero în Corona* (p. 52-58), *Încă o dată la punctul zero din Corona* (p. 59-65), *Block-Struktur Anno 1300, cu privire la istoria colonizării Țării Bârsei* (p. 66-72), *Quartale Catharinae Anno 1488 – registrele de impozit ca izvoare istorice* (p. 73-76), *Planurile orășenești ale Brașovului din 1699 și 1702* (p. 77-82), *Bastionul Fierarilor* (p. 83-86), *Bastionul Graft, restaurat* (p. 87-91), *Bastionul Riemer de odinioară* (p. 92-97), *Bastionul Aurarilor* (p. 98-103), *Bastionul Postăvarilor* (p. 104-108), *Bastionul Funarilor, una din cele mai recente fortificații din vechiul Brașov* (p. 109-114), *Bastionul Țesătorilor* (p. 115-122), *Poarta Purzengässer* (p. 123-128), *Poarta Klostergässer* (p. 129-132), *Dy Swarcze Gasse* (p. 133-139), *450 de ani de existență a porții Katharina din Brașov* (p. 140-152), *Poarta Rossmarkt* (p. 153-158), *Poarta Waisenhausgässer* (p. 159-164), *Din istoria Schneiderzwinger-ului brașovean* (p. 165-168), *O jerum, jerum, jerum, o quae mutatio rerum! Turnul de pulbere din Brașov* (p. 169-176), *Considerații cu privire la istoria zidului cetății între Bastionul Țesătorilor și Bastionul Funarilor din Brașov* (p. 177-184), *Între centrul orașului și Șcheii Brașovului, odinioară și astăzi* (p. 185-192), *De-a lungul canalului (Bastionului Graft)* (p. 193-202), *La plimbare de-a lungul zonei estice a orașului* (p. 203-211), *Între Schusterzwinger și Bastionul Postăvarilor* (p. 212-218), *Pe promenada cetății* (p. 219-227), *În jurul Primăriei vechi* (p. 228-241), *Quo ōvadis, Brassovia?* (p. 242-245).

Autorul face adeseori paralele între orașul de odinioară și cel din prezent, marcând schimbările esențiale prin care a trecut Brașovul.

Cartea se constituie într-un veritabil ghid de specialitate care invită la aprofundarea temei prin vizitarea obiectivelor abordate în lucrare.

Adina Popa

Mihaela Lupu, Gernot Nussbächer:
***Ghimbav – file de cronică și imagini*, Editura Aldus, Brașov,**
2013, 110 p., il.

Inițiativa scrierii acestei lucrări a aparținut Mihaelei Lupu, bibliotecar dedicat al Bibliotecii Județene Brașov și locuitoare a Ghimbavului. Izvorâtă din admirația pentru localitatea natală și din pasiunea pentru trecut, cartea a dorit să ofere o imagine cât mai bogată a Ghimbavului. Mihaela Lupu a pornit la lucru pe cont propriu, încercând să găsească date despre Ghimbav pentru fiecare an, tentativă foarte ambițioasă, recunoaștem. Treptat, în ani, a studiat meticulos, a inventariat bibliografia, a repertoriat presa și a colectat informații abundente. Gernot Nussbächer s-a asociat acestei întreprinderi și astfel lucrarea a căpătat chip prin eforturile amândurora.

În anul 2012, Ghimbavul a sărbătorit 670 de ani de la prima sa atestare documentară păstrată. Cartea ar fi fost cadoul de suflet al autorilor, dar demersul lor s-a concretizat editorial și tipografic în 2013, neavând sprijinul material al autorităților. Astfel, volumul este una dintre puținele scrieri în limba română, puse la dispoziția publicului larg, dar și a specialiștilor, așa cum vom vedea.

După o scurtă prezentare geografică, datele sunt organizate cronologic, expuse cu mai multe sau mai puține detalii, în funcție de ceea ce furnizează izvoarele istorice pentru anii respectivi. În ciuda caracterului de anale al lucrării, cronologia are meritul de a ilustra evoluția de la o comunitate rurală la una urbană, având în vedere că în 19 decembrie 2002 Ghimbavul a fost declarat oraș ca efect al Legii 674. Informațiile selectate au darul de a susține noul statut urban al Ghimbavului, constituindu-se în argumente solide și consistente. Remarcăm diversitatea datelor și spiritul de selecție al autorilor, aceștia alegând să expună date istorice, militare, despre preoții și studenții originari din Ghimbav, demografice, chiar fapte din categoria curiozităților (plimbările notabililor brașoveni în împrejurimi, participarea la vânătoare în jurul Ghimbavului etc.), cartografice (reprezentarea localității pe hărțile timpului), economice, industriale, culturale (școli, biserici, presă, asociații, coruri, evenimente culturale), catastrofe naturale (cutremure, inundații, incendii), medicale, arhitectonice, edilitare.

În opinia noastră, informațiile demografice și despre așezămintele industriale începând din secolul al XIX-lea sunt printre cele mai interesante din lucrare. Din perspectivă demografică se observă evoluția sașilor și românilor și punctul de ruptură, când se răstoarnă raporturile demografice în favoarea ultimilor. Autorii s-au preocupat de dezvoltarea economică, semnalând toate întreprinderile industriale în diverse domenii, cu schimbările pe care le-au cunoscut (extinderi, dotări, investiții), izbutind să surprindă resursele și ritmul de modernizare a localității. De asemenea, autorii au acordat atenție egală tuturor epocilor, reușind să realizeze o expunere echilibrată.

Cronologia începe cu anul 1342 și se încheie cu anul 2011. Fiecare voce este urmată de menționarea sursei (documentară sau bibliografică) a informației. După expunerea cronologică a datelor, urmează lista abrevierilor și se indică bibliografia folosită în lucrare (p. 77-79). Cartea conține ilustrații color clare, cu documente, hărți și edificii din Ghimbav (p. 83-110).

Documentată, ponderată și întocmită cu scrupulozitate, cu respect pentru adevăr și cu pasiune, deși rezervată și reținută, cartea se dovedește corect și îngrijit așezată în pagină, puține greșeli de tipar strecurându-se. Prin filele de cronică și imaginile oferite cititorului, volumul reprezintă un demers științific reușit, o serioasă contribuție la istoria locală și ilustrează cu prisosință adevărul maximei lui Michael Lebrecht din 1789: „Trebuie să îți cunoști patria, ca s-o poți iubi”.

Proiectul Braşov – OM – Oraşul Memorabil

În anul 2010, arhitecţii Ovidiu Taloş şi Miruna Stroe au iniţiat proiectul „Oraşul memorabil“, organizat în Braşov de Ordinul Arhitecţilor din România – filiala Braşov – Covasna – Harghita. Scopul lui este cultivarea sentimentului de identitate locală prin iniţierea unui dialog între arhitecţi şi locuitori pe tema spaţiului public şi a arhitecturii oraşului, pornind de la ipostaze diverse, imortalizate fotografic în trecut şi prezent. Astfel, iniţiatorii au lansat un apel public la locuitorii oraşului de a contribui la o expoziţie colectivă despre Braşov cu imagini din arhivele şi colecţiile proprii. Accentul s-a pus de la bun început pe implicarea braşovenilor şi pe relevarea laturii subiective a oraşului, arătând locurile publice preferate, imaginea oraşului în mentalul colectiv, ce anume reţine memoria subiectivă a locuitorilor, locurile publice speciale de întâlnire şi interacţiune, de care sunt legate evenimentele particulare ale oamenilor.

Campania din 2010 pentru colectarea fotografiilor a avut ca rezultat strângerea unui mare număr de fotografii, cărţi poştale vechi şi schiţe din perioada 1890-2009. Acestea au fost scanate la o rezoluţie superioară, înapoiate proprietarilor, reproduse, explicate şi organizate expoziţional coerent, pe criterii tematice, indicând numele contributorilor. O parte dintre ele a fost postată pe blog – www.orasulmemorabil.ro, aproximativ 600 au fost prezentate într-o expoziţie în holul Teatrului în timpul festivalului de teatru contemporan. În paralel, s-a desfăşurat un concurs adresat arhitecţilor pentru crearea de instalaţii artistice care să asigure vizibilitate mai mare proiectului.

Ediţiile următoare au adus noi şi interesante imagini, dar şi diverse evenimente: în 2011, aproximativ 800 imagini au fost expuse în mai multe spaţii în centrul oraşului şi în cartiere (Librăria Cărtureşti, Galeria Hora, Asociaţia Musashino, Direcţia socială pentru persoane vârstnice Valea Cetăţii, în aer liber în Piaţa Sfatului), o expoziţie despre spaţiile verzi din Braşov a fost organizată în Turnul Porţii Ecaterinei, au fost proiectate fotografiile ale colecţionarilor braşoveni şi a fost lansat un album *Oraşul memorabil*. În 2012, iniţiatorii au ales definitiv să expună în aer liber şi au realizat un film special despre proiect. În 2013, expoziţia stradală a fost dublată de o expoziţie selectivă organizată într-un spaţiu central, al Rectoratului Universităţii „Transilvania” Braşov, deschis gratuit şi disponibil publicului mult timp şi însoţită de o conferinţă despre procesele de modernizare urbană care a adunat specialiştii diverşi (arhitecţi, antropologi, istorici, sociologi).

Proiectul OM (Oraşul memorabil) a reuşit să constituie o bază de date cu imagini diverse despre Braşov, pusă la dispoziţie public prin blog şi expoziţii, însoţite de explicaţii lămuritoare în română, germană, maghiară şi engleză. Această bază de date a fost punctul de pornire pentru diverse participări la evenimente şi festivaluri locale (Fatzada Street Festival, Zilele europene ale patrimoniului), dar şi la nivel internaţional (Budapesta – 2012, Veliko Târnovo – 2013). Proiectul a stimulat cercetarea istoriei urbane din diverse unghiuri – arhitectonic, sociologic, al patrimoniului industrial etc. Pentru aceasta a aplicat la diverse finanţări – de la timbrul arhitecturii şi sponsorizări la aplicarea şi câştigarea finanţărilor asigurate de Primăria Braşov şi Administraţia Fondului Cultural Naţional. Dar cel mai important aspect este că a izbândit să creeze o legătură cu braşovenii, să cultive sentimentul de apartenenţă al acestora şi să realizeze un dialog şi o cooperare cu ei.

Diracționati 2% din impozitul anual cãtre Asociația Civitas Nostra – Societate pentru studiul Istoriei Orașelor

Membrii sau simpatizanții Societãții pentru Studiul Istoriei Orașelor au la dispoziție pe situl Institutului de Cercetãri Socio-Umane Sibiu, la rubrica Asociații / Civitas Nostra. Societate pentru Studiul Istoriei Orașelor, Formularul 230: *Cerere privind destinația sumei reprezentând pânã la 2% din impozitul anual*, în care s-au introdus deja datele asociației. Cei interesați sunt rugați sã acceseze situl cu programul Internet Explorer și descarce formularul de la adresa <http://www.icsusib.ro/main/index.php?s=2012b55863ce2f7872a5e66b67821556>. Dupã completarea cu majuscule a datelor de identificare a contribuabilului și a sumei care dorește sã fie viratã în contul Asociației *Civitas Nostra*, formularul trebuie depus, pânã la data de 25 mai 2014, la biroul *Registraturã* al Administrației Financiare de care aparține contribuabilul (nu Asociația, de aceea vã rugãm respectuos sã nu le expediați la Sibiu), alãturi de o copie a Formularului 210, *Fișa fiscalã privind impozitul pe veniturile din salarii* pentru anul 2013.

Romanian Academy

Commission for the History of Towns in Romania

INFORMATION ABOUT URBAN HISTORY

Summary

The present issue of the Newsletter comprises the following: distinctions recently awarded to the honorary chairman of the Historic Towns' Commission of Romania, thematic reference points concerning the annual session of the commission (Sibiu, 13-14 of June) which will discuss "The Relationship between Towns and Villages", the registration form for participants with papers, as well as short reviews of the books: Gernot Nussbãcher, *Aus Urkunden und Chroniken, Beiträge zur siebenbürgischen Heimatkunde* *From Documents and Chronicals*. [Contributions to the Local History of Transylvania], vol. 13, *Kronstadt*, First Part, Aldus-Publishing House, Kronstadt, Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde Heidelberg, 2013 and Mihaela Lupu, Gernot Nussbãcher, *Ghimbav – file de cronicã și imagini* [Ghimbav– Sheets from Chronicals and Images], Aldus-Publishing House, Brașov, 2013, 110 p., ill. It also presents the project „Brașov – OM – orașul Memorabil“ [Brașov , the memorable city].

Rumänische Akademie

Kommission für Städtegeschichte Rumäniens

STÄDTEGESCHICHTLICHE INFORMATIONEN

Resümee

Die vorliegende Ausgabe des Informationsblattes hat folgenden Inhalt: Auszeichnungen, die der Ehrevorsitzende der Städtegeschichtekommission Rumäniens kürzlich erhalten hat, thematische Anhaltspunkte für die Jahrestagung der Kommission (Sibiu/Hermannstadt 13.-14. Juni 2014), die heuer die „Beziehung zwischen Stadt und Dorf“ zum Thema hat sowie das Einschreibeformular für Teilnehmer mit Referaten. Desgleichen werden die Bücher: Gernot Nussbãcher, *Aus Urkunden und Chroniken, Beiträge zur siebenbürgischen Heimatkunde*, Band 13, *Kronstadt*, Erster Teil, Aldus-Verlag, Kronstadt, Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde Heidelberg, 2013 und Mihaela Lupu, Gernot Nussbãcher, *Ghimbav – file de cronicã și imagini* [Weidenbach– Blätter aus Chroniken und Bilder], Editura Aldus, Brașov, 2013, 110 S., Abb. kurz besprochen, sowie das Projekt „Brașov – OM – orașul Memorabil“ [Kronstadt, die denkwürdige Stadt].

Comisia de Istorie a Orașelor din România, Bulevardul Victoriei 40, RO – 550024 Sibiu

tel: 0040 269 212604, fax: 0040 269 216605,

www.icsusib.ro; spanu@icsusib.ro; andaluciaspanu@yahoo.com

ISSN 2284 – 502X, ISSN – L = 1224 – 2853

Redactor: Anda-Lucia Spãnu